

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Aradi-Szabó István*
 Cím: *Balázs Árpád, a magyar-nótafa*
 Forrás: *A Nép*

Oszályozás	
Tárgy	92
Hely	Balázs Árpád
Idő	"1921"
Személy	

Bp. (Hely) 1921. 10. 9. (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Balázs Árpád, a magyar nótafa

Egy talentumunk husz évig a homályban... — Aki a magyar dalt fel-támasztotta

— A NÉP munkatársától —

Minden nép lelkének legigazibb tükörképe: a dal. A mi dalainkban ott borong, zokog, ábrándozik a magyarság örök mélabuja, tengernyi szenvedése, sok-sok álma, bennük szivárványlanak teljesülő reményeink, nótáinkban mosolyog,

nevet, kacag tragikus fajtánk kevéske öröme, azokban kiáltunk minden ellenségünknek dacos «bura falkó»-t s azokkal harsogjuk az egész világ fülebe, hogy a magyar nép ezer év óta él s örökké élni fog! A magyar dal: a magyar nép teste, lelke, multja, jelene és jövője — a magyar dal: a magyar faj.

Milyen fájdalmas még visszaemlékezni is rá, hogy volt egy kor, amidőn minden akartunk lenni, csak magyarok nem... Hogy volt egy kor, amelyben franciákká és egyebekké vágytunk lenni, holott mind-egyik nép büszkén és féltve vigyáz faji sajátosságaira. Így voltunk a nótáinkkal is... A «modern» magyarok zenészei francia, angol, olasz, spanyol, német, amerikai, sőt albán, bolgár, sőt-sőt japán és kínai dallamokat zengettek föl hangszereiken. De ezek sem gyötörték annyira az igazi magyarok lelkét, mint azok a bárgyu Zerkovitz-féle «zenei» gyomorkorgások, amelyekkel nemcsak Babel-Budapestet, hanem a vidéket is beteggá tették a pesti flaszterből nőtt kuple-örök» és «zene»-szerzők, akik lassan-lassan szinte egészen kiirtották a magyar dal színes, zengő tündérkertjét. Volt egy kor, amidőn a magyar kuriákon is a Gyere te niemand! kezdetű hülyeség «dallamára» táncoltak véreink...

Körülbelül két esztendeje, hogy nemcsak a nemzetközi Budapesten, hanem a magyar vidéken is feltámadott az élőhalott

magyar nóta. Az ember bármerre jár két év óta, pesti mulatóhelyeken vagy falus lakziban, megint magyar dal cirógatja, könnyeztet, álmodoztatja, mosolyogtatja boldog szívét. S ha megkérdezzük: ki a gyönyörű magyar nóták szerzője, min-

denütt ezt a választ kapjuk: Balázs Árpád. És ha érdeklődünk: ki az a Balázs Árpád, tájékoztatlanul felelik: «Nem tudjuk. A legnagyobb magyar nótaszerző.» Sikerült kinyomoznom, hogy a legnagyobb magyar nótaszerző Budán lakik és siettem fölkeresni, hogy írjak róla azoknak, akiknek lelkében az ő dalai muzsikálnak.

Mikor nagynehezen felziháltam a negyedik emeletre, a folyosó egyik eldugott lakásának előszobájában a csöngetésemre egy férfi jött elélem. Egy pillantás a zseniális arcu, álmátg szemű, titán-sörényű férfira s már tudtam, hogy ez Balázs Árpád. A művész, mikor megmondottam neki, hogy a NÉP munkatársa vagyok, a legelragadóbb udvariassággal tessékelt be a dolgozószobájába.

Fájdalmasan szép hely a Balázs Árpád dolgozószobája, amely egyszersmind szalon is. Szerény butorok töltik be a dolgozószoba-szalont, amelynek az ád rendkívüli egyéniséget, hogy amerre a szem tekint, mindenütt virág színeskedik és illatozik. Sok-sok virág a zongorán, harmoniumon, az íróasztalon, állványokon. S hódoló babérkoszorúk, plakettek, emléklapok a falakon. Itt-ott nagy zeneszerzők — Beethoven, Chopin — képei s fájdalmas imádat-tól olvad földig a térdem, mikor egyik képen a poéták poétáját: Ady Endrét ismerem föl. Az Ady-kép dedikációja:

Balázs Árpádnak, a maradandó, hű, régi embernek.

Érmdindszent, 1914. V. 21.

Nincs időm, hogy imádot költöm szomorú mosolygásu képét tovább csodáljam, mert egy finom hölgy lép be a szobába, a vidéki uriaszony elragadó típusa: Balázs Árpádné.

Fotójokba telepedünk s megkérem Balázs Árpádot, beszéljen az életéről: mióta ír dalokat s hogyan lett Magyarország leghíresebb nótaköltője?

A mester elborul s kezébe temetve nagy-szerű fejét, lágy tenőrhángján mesélni kezd:

— Dalaimat husz éve ismeri az egész ország, de csak egy-két esztendeje tudják a magyarok, hogy kedves nótáinknak én vagyok a szerzője. A magyar talentumok zolgotautját jártam én is — Husz éven át bányásztam ki lelkeim kincseit s miatt egy egész országot boldogítottam dalaimmal, én magam boldogtalan voltam... Husz évig éltem a homályban... Husz évvel ezelőtt írtam első dalomat, a Gyere velem akáclobos falumba címűt.

Ezért az országos hírvő volt nótámért tiz koronát kaptam... És mégis boldog voltam, midőn egyszer a Szilágyságban az aratók ajkán hallottam fölcsendülni... Második híres dalom a Valakinek muzsikálnak, azután jött a Rácsos kapu, rácsos ablak, a Nem tudok én neked csak virágot adni, a Két babonás szép szemednek, Az alispán lánya, Szabolcska Mihály híres versének, A salzburgi csapszékben kottája, a Szidnak engem az emberek, a Levelem, levelem, stb. című dalom. A háboru idején birtam a Kantinosné angyalom kezdetű nótámat, amelyet öten is elplagizáltak. Ezen kívül még vagy 200 dalt írtam, amelyeknek legnagyobb része ma is az egész ország ajkán zeng, mégis szerencsétlen hazánk összeomlásáig nagyon kevesen

tudták, hogy e nóták szerzője én vagyok...

— Husz évig kinlódttam vidéken, Zilahon, az érvényesülés minden reménye nélkül... Folyton Pestre, egyetlen igazi kulturvárosunkba vágytam, de itt nem kellett senkinek a magyar dal... Az oláhoknak «köszönhetem», hogy végre Pestre kerültem. Az oláhok ágyutüz alá fogták imádot városomat, Zilahot, egy szál ruhában menekülnünk kellett s feleségem csak az ebben a vázában levő néhány markonyi szilágysági földet, én pedig csak kedves özsatónnek ezt a fényképét hozhattam magammal... Később, nagy könyör-zésre, a zongorámat és a harmoniumomat kegyeskedtek ideadni a borskoros «Traján»-ivadékok. S most ebben a két butoro-zott szobácskában nyomorgunk szegény feleségemmel és régi otthonunkról álmodozunk — s arról, hogy a Lakáshivatal segítségével rendes lakáshoz juthatunk...

— Senkit sem vádolok, amiért husz évig voltam eltemetve a vidék szörnyű szürkeségében... Talán így kellett ennek lenni, hogy most jöjjenek elő a szürkeségből, amikor szerencsétlen fajtámnak a legnagyobb szüksége van a magyar dal vi-gasztaló, gyógyító erejére — és bosszúra tüze-lesére. Mióta ellenségeink szétéptek és kiraboltak bennünket, azóta főként irredenta-dalokat írok. A Csak még egyszer tudnék hazamenni, Amerre a Szamos kanyarog» és egyéb című dalaim az egész magyarságot régi, nagy hazánk vissza-szerzésére serkentik. Most írtam meg leg-ujabb irredenta-dalomat, az «Édesanyam sírját» kezdetűt.

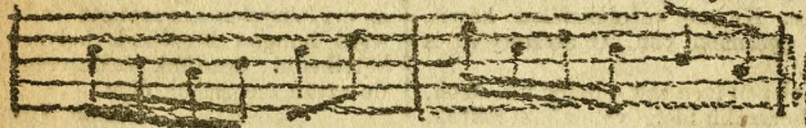
— Hogy az átszenvedett husz évi ismeretlenségem alatt nem pusztultam el, sőt valósággal ömlöttem belőlem a dalok, azt hűséges feleségemnek köszönhetem, aki nemcsak élettársam, hanem művészi ösztönöm, bajaimban vigasztom, Muzsám — mindenem onlt!

Pérelly 261

Edesanyam sígát, minden mefelejtésért

Durrin letarolta a galád elleniség...

Árpád Balázs

Balázs Árpád magyar dalszerző (Pérelly Imre rajza.)

— Ugyan ne mondjon ilyet, Árpád! —
kiált közbe Balázné és szeméit boldogan
elveli a könny...

— Feleségemen kívül nagyon sokat kö-
szönhetek Antal Istvánnak, régi, jó barát-
omnak, aki egyike a legkiválóbb magyar
költőknek, sajnos, őt is csak most kezdik
elismerni s ő is úgy él ebben az idegen
városban, mint én: *hajléktalanul*, szen-
vedve s dalolva, mint a madár... Antal
Iván írta leghíresebb dalaim szövegét. Az
ő versszövege olyan magyar, mint az én
zeném, mert a mindaketten azt valljuk,
hogy minden művészetnek a magyar talaj-
ból kell fakadnia!

Megkérdem a mestert: mikor tar-
totta Budapesten az első hangversenyét?

— 1920 áprilisában — felel — Ezt
az államrendőrség részére rendeztem, há-
lából azért, mert a rendőrség hivatalt adott
nekem, szegény menekültnek. A legutóbbi
szezomban 37 hangversenym volt, egy-
től-egyig nagy sikerrel s a legtöbbet jóté-
konycélra rendeztem, — hiszen én tudom
a legjobban: mi a szenvedés... Most
nyáron a Balaton körül 10 hangversenym
volt. Most fölismertek s még inkább sze-
retnek a magyarok és én dalolok nekik,
ahogy a magyarok Istene dalolnom en-
gedte! És sok szenvedésem után most —
boldog vagyok... Aradi-Szabó István.